

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p align="center">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se inapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.</p>
--	--	---

Problema activismului în biserică.

Pogorârea bisericii din cetatea de fildes a idealismului în vâltoarea vieții, a devenit o necesitate extrem de evidentă. Problemele vieții nu pot fi ignorate de biserică ci din contră, principiile doctrinei creștine trebuie să cuprindă întreaga manifestare a vieții individuale cât și sociale.

Intreaga realitate a vieții în toată complexitatea ei să fie raportată la creștinism.

Activismul vieții creștine constituie pivotul existenței noastre. Mobilizarea tuturor valorilor spirituale formează întregul pedestal al activității umane. Spiritualism, idealism etc, constructivitate, iată notele specifice ale doctrinei creștine, valori eterne și permanent valabile.

Ortodoxia este o adâncire a vieții în primul rând iar în al doilea rând o manifestare a primei. Ortodoxia presupune trăirea personală și interiorizarea jertfei lui Iisus, numai astfel ajungându-se la biruința divinului asupra omenescului. Intreaga strădanie și toate eforturile omnirii au fost îndreptate către vecinicie, în găsirea unor posibilități de salvare din materialitatea vieții. Adevărata valoare a lumii de azi nu se poate concepe fără aprofundarea vieții creștine. O mântuire reală nu se poate dobândi în afară de Biserică. Ridicarea către Hristos și punerea învățaturii Sale ca îndreptar al vieții este o elocventă lozincă a timpului.

În consecință activismul bisericii trebuie interpretat în sensul că ea — Biserica —, nu se poate retrage din fața vieții sau neglija cerințele superioare ale omului. Pe lângă rolul haric, biserică are mai ales azi și un pronunțat caracter social în sensul că toate problemele vieții sociale găsesc remedii și soluții minunate în spiritul doctrinei creștine.

Forța principiilor creștine în refacerea societății e gigantică. Nu se poate concepe operă de refacere morală și nu se poate vorbi de o reconstrucție socială fără ajutorul și concursul Evangheliei. Opera de refacere morală a societății e primul comandament divin al Bisericii militante.

O salvare a noastră numai ea ni-o asigură. Se cuvine să milităm la crearea acelei receptivități spirituale în desvoltarea ființei noastre. Zicea cineva foarte drept că e nevoie de o contagiune morală. Dece? Pentru că creștinismul e însăși viața și el se răspândește prin însăși forța sa specifică. Să se formeze suflete adevărat creștine, căci ele vor forma acea caravană a adevărului creștin în Sahara vieții actuale.

Atitudini demne și categorice se impun azi din partea Bisericii spre a putea răpune duhul acestei lumi. Chemarea Bisericii active este de a întrona spiritualitatea creștină în fruntea preocupărilor noastre. Adică aducerea lui Hristos în lume, iar idealurile ei imbisericite și miruite cu țindelemnul sfințeniei.

Azi scopul unei biserici active este de a menține mistica flacără a credinței, pogorându-se în toate vâltoarele vieții, nu cu intenția de a umaniza idealurile transcendente ci din contră spre a sfinți și diviniza idealurile umanității.

Cam în cadrul acestei preocupări s'au desfășurat ședințele clerului din prot. Caransebeșului ținute zilele trecute. Societatea preotească isvorâtă din mintea nemuritorului Șaguna începe și în Eparhia noastră să se organizeze temeinic. Insuflețită de părinteasca purtare de grijă a Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Vasile, această asociație însemnează azi pe întreg cuprinsul chiriarchiei, Evanghelia în plină acțiune.

Rezultatele cele mai evidente, sunt manifestările variate cu cari se face din ce în ce mai cunoscută și mai ales formarea acelui *spirit de corp*, care lipsea la noi. Este poate cel mai prețios câștig. Lipsa în care ni-se iroseau puterile a început să se îplinească, în chipul cel mai înalt cu putință: *prin muncă*.

Pe zi ce trece clerul bănățean se face necesar vieții românești. Și dacă există în intențiile politicianilor noștri o dorință sinceră pentru o acțiune de moralizare și culturalizare a masselor, apoi bine s'ar face dacă această societate preotească ar fi susținută și incurajată.

Definiția acestei asociații este munca. În schimbarea centrului de gravitate al rolurilor sociale

ea și-a înțeles chemarea. Nu-ți trebuie cine știe ce efort spre a înțelege tragica realitate a vieții moderne. E ceva anormal, ceva bolnăvicios în toată viața modernă. Omul de azi plătește scump o foarte gravă eroare: *s'a hrănit prea mult din concepții pământești* uitând cu totul valoarea dinamică a creștinismului. De aici lipsa de orizont și apăsătoarea stare de umilire în care se află. Relativismul, prozitivismul ori raționalismul, lucruri ce s'au desbătut în ședința mai 'nainte amintită, au dus la acest *marasm* al vieții moderne. Trăind într'o *democrație egalitară*, omul modern e lipsit de inițiativă proprie, de libertate — semnul de existență al sufletului — indispensabilă oricărei personalități. Prin democratismul acesta s'a ajuns la formarea unui tip de *om standard*, foarte puțin personal, cu orizont închis și fără înlăfăiri de sbor, spirituale. Trăește cum am zice, nu pentru el ci pentru masa care-i este totul, iară el nimic. Omul a ajuns a fi activ numai atât cât îi permite colectivitatea. Dacă s'a realizat un pseudo-principiu al egalității, apoi aceasta nu s'a făcut prin ridicarea masei la nivelul superior a celor puțini, ci prin coborîrea acestora în mulțimea masei. Dacă omul s'ar fi hrănit din valorile creștinismului nu s'ar fi ajuns la această despuiere de demnitate a sa. *„Insuficiența sufletească de care dă dovadă omul modern e datorită lipsei complete de simț religios și morală“* strigă pe bună dreptate *d-rul Alexis Carrel (L'homme c'est inconnu)*. Aruncarea unei punți peste hăul ce se deschide azi înainte-ne nu este posibil fără îmbrăcarea omului cu demnitatea perdută, demnitatea creștină.

Adunarea amintită a fost fără desmințire, solemnă ca o rugăciune. Ținuta demnă și problemele studiate cu grijă și seriozitate dacă nu și-au aflat deslegare decât numai în parte acum, nădăjduim că adunările viitoare vor face aceasta. De altfel este bine știut că chestiunile însemnate au nevoie de timp.

În afară de *Problema activismului* ce formează titlul acestui articol, s'a mai desbătut aceea a *Oastei Domnului* cu noua rană *trifismul* și problema *sectarismului* ajungându-se să se facă desvăluiri îngrijorătoare. Dușmanii Bisericii noastre ortodoxe sunt numeroși și excepțional organizați. Văzuți și nevăzuți au aceeași calitate, aceea de a fi puternici și doritori să vadă doborâtă Biserica strămoșească.

Discuțiunile incinse elocvent între *părintele Banca* președintele desp. și *Paica, Bănescu, Bihoi și Golopența*, privitor la activismul Bisericii au fost neasemănat de revelatorii. *„Nu din frică ci din conștiință“*, aceasta a fost concluzia ce și-au însușit-o deopotrivă toți preoții doritori de a duce în toate ramurile de manifestare ale vieții sociale, duhul Evangheliei, făcându-se cât mai vrednici de Darul ce-i poarta fiecare.

Destăinuirile *păr. Sperlea, Jianu, Stoichescu, Ostrovan* privitor la *„Oastea Domnului“* au dus la rezultatul că: *Oastea Domnului nu există în formă de sectă*. Există numai *simpatii trifiste* dar nu sectarism trifist. Cu mijloace pastoral duhovnicești preoții să dirijeze Oastea Domnului în spirit ortodox fiind vecinic în mijlocul ei și implicat în fruntea ei.

Iar *părintele Turcan* dela Buchini ca unul ce se luptă cu cel mai puternic focar sectar din părțile acestea, tratează chestiunea *sectarismului*. *„Servire Deo, regnare est“*, ziceau *Latinii*. Pogorârea Bisericii din cetatea de fildeș a idealismului în vâltoarea vieții actuale — pupă cum aminteam la început — însemnează prin urmare a se făuri să stăpânească patimile, cugetele, faptele, pasiunile, însemnează a stăpâni conștiințele. În nădejdea că aceste probleme vor fi desbătute într'un cadru mai larg, așteptăm congresul general al Eparhiei.

Pr. D. V. Anușoiu

Nu noi suntem de vină!

Tot în chestiunea episcopiei de Timișoara.

Dar dacă un înalt ierarh al Bisericii noastre crede că într'o chestiune de organizație bisericească dela care depinde în mare parte prosperitatea duhovnicească din viitor a unei provincii — azi așa de mult criticată și de mulți compătimită pentru defecțiunile ei morale, cu atâtea repercursiuni în viața ei socială și națională — poate adopta azi o atitudine mână alta, *ce suntem noi de vină?*

Noi nu criticăm, nu amenințăm, nici măcar nu ne plângem. Ținem numai să justificăm atitudinea noastră în această chestiune vitală pentru provincia noastră, atitudine ce am adoptat și cu gândul de a fi pe placul autorității noastre bisericești mitropolitane.

Nu ni-a plăcut nici nouă eșirea ce a avut pe tema aceasta P. S. Lăzărescu în Congresul din 1935 față de I. P. S. Mitropolit dela Sibiu. Și știm și noi că această eșire a stricat mult cauzei mutării. Noi însă am înțeles-o. P. S. Sa după ce a confirmat înaintea trimișilor noștri cele istorisite la Timișoara de regretatul nostru episcop Grigorie privitor la planurile din 1934 ale Sibiului de a muta scaunul episcopesc dela Caransebeș la Timișoara, rămânea de minciună înaintea noastră dacă nu declara în Congres ceeace a declarat, că e în stare să întărească chiar și cu jurământ ceeace a spus trimișilor noștri.

Mărturisirea adevărului — ori cât de dureroasă pentru ceice se abat dela el și cu oricât de multe riscuri pentru cel ce o face — este o datorie chiar și a înalților noștri ierarhi nu numai a noastră a credincioșilor de rând.

E adevărat că P. S. Lăzărescu ne-a rugat să nu facem niciodată uz de cele ce ni-a spus.

Noi declarăm pe conștiința noastră, că nici nu divulgăm niciodată ceea ce am aflat dela P. S. Sa. Și-i cerem respectuos scuze dacă, provocați fiind, am fost nevoiți, pentru justificarea noastră, să spunem ceea ce am aflat dela P. S. Sa.

Cu toată schimbarea de planuri dela Sibiu noi însă n'am descurajat. Nu, pentru că tot ceea ce s'a petrecut de atunci în această chestiune a arătat că noi avem dreptate.

S'a dovedit anume că cu toate stăruințele Patriarhiei în legătură cu votarea a două bugete de ale Statului, guvernul n'a găsit sumele necesare pentru o nouă episcopie la Timișoara.

Combinăția cu contribuția primăriei și a județului Timiș-Torontal s'a dovedit și ea nese-rioasă.

Iar Adunarea eparhială a Caransebeșului în sesiunea ei din 1936 s'a declarat, cu mare majoritate de voturi, pentru mutarea scaunului episcopesc la Timișoara.

Ce și putea să facă altceva? Când e de prevăzut că înființarea la Timișoara a unei episcopii noi înseamnă, virtual, desființarea Caransebeșului.

În schimbul protopopiatelor Ciocova și Buziaș și a părții românești a protopopiatului Vârșețului, regiuni bogate de șes, cu parohii fruntașe, cari ar urma să treacă la noua eparhie a Timișorii, ar primi câteva zeci de parohii sărace de munte din nord-vestul județului Severin. Aceasta după ce a pierdut odată prin sfâșierea Bănatului cele mai bune protopopiate cu cele mai bogate parohii și cu un număr de credincioși de aproape 100.000, cari au rămas în Bănatul iugoslav.

Alte compensații teritoriale iarăși de unde să nădăjduiască. E știut doar' că Râmnicul ne reclamă toată partea de sud-est până la Poarta-orientală. Iar spre Ardeal Valea Hațegului e în mare parte unită. Părțile Iliei, Dobrei și eventual ale Deveii vor trebui lăsate Aradului ca o compensație pentru pierderile din Bănat către noua eparhie a Timișorii. Deci toată eparhia din viitor a Caransebeșului s'ar reduce la teritoriul unui singur județ, al vechiului județ Caraș-Severin. Ca de altfel și eparhia nouă a Timișorii, care n'ar avea decât teritoriul județului Timiș-Torontal. Așa s'ar ajunge la situația de a avea în Bănat pe două județe, două episcopii. Când alături la Râmnic avem eparhie cu cinci județe, între cari Doljul.

Maramureșul cu episcopia recent înființată nu poate fi bază de analogie pentru Bănat. Acolo e vorba de reînvierea ortodoxiei lui Vodă Dragoș cotropită de mercenarii papistășismului. Ceea ce în Bănat nu e cazul.

Pe de altă parte luând ființă o nouă episcopie la Timișoara, cine mai garantează existența în Caransebeș a unei Academii teologice, cu una alături la Timișoara și alta la Arad. Iar fără această instituție episcopia în Caransebeș ce

rost ar avea? Să facă birocratism și să asigure venite și hatâruri câtorva profitori din Caransebeș?

Foarte bine a fost deci, motivată hotărîrea Adunării eparhiale din Caransebeș cu prejudiciile de ordin moral și material ce i le-ar aduce eparhiei înființarea în Timișoara a unei noi episcopii.

Trist este numai că la noi lumea este atât de politicianizată încât nu se mai cruță nici cele mai sfinte așezăminte ale sufletelor noastre de profanări și silnicie.

Oameni fără situații lămurite în organizația noastră de stat și fără a depune pe vre-un tărâm al vieții noastre publice o muncă productivă — caută totuși să exploateze totul pentru hatâr politic și să profite, prin apucături și intrigi nerușinate, chiar de pe urma orânduirii treburilor bisericești. Astfel de oameni încearcă să pună piedeci de ordin personal și local chiar și acolo și atunci, unde și când prin schimbările proiectate în organizația noastră bisericească nu se urmărește altceva decât așezarea sfântului Așezământ, ori a singuratecilor lui părți, în situația de a putea desfășura maximul de efort spiritual ce i se cere și de care este capabil.

Așa și la Caransebeș, câțiva politicieni localnici au crezut nimerit să alimenteze artificial nemulțumirea caransebeșenilor și a „graniței“ pentru cazul mutării episcopiei, ca ei să poată pescui în turbure.

Între cei ce au ridicat cuvântul în chestiune, în piață, în fața câtorva precupețe, neguțatori evrei și lume adunată cu toba primăriei, între țărani veniți după târgueli au fost câțiva, cari n'au altceva comun cu biserica, decât atât că la vremea sa au fost și ei — nu din vina lor — botezați. De altfel nu dau pe la biserică cu anii, nici din greșală.

Câțiva avocați localnici, cari se tem că plecând episcopia pleacă și tribunalul și atunci ce se alege de clientela lor și așa redusă. Niște studenți, puși la cale de elemente iresponsabile și fără nici un căpătâiu. Și pe de asupra tuturor câțiva profitori politici, cari din umbră ar dori să poată exploata toată așa zisa nemulțumire a „graniței“, nemulțumire artificial provocată și alimentată, în direcția sporirii prestigiului și deci a aportului lor politic.

Aceștia au pus la cale și au ticluit și trimis memorii și telegrame de protest în toate părțile, aceștia au adunat iscălituri, inducând lumea în eroare, aceștia amenință cercurile conducătoare — politice și bisericești — cu turburări și treceri la unație etc.

Dar bine. Pot avea asemenea elemente cuvânt în chestiuni de organizație bisericească? Nu-și are Biserica noastră organele ei legale, chemate să ia măsurile cerute de vreme pentru a i se da organizației bisericești cadrele și formele reclamate de rosturile duhovnicești superi-

oare ale Bisericii noastre? S'a purces cândva la organizarea bisericii ori a vre-unei părți a ei pe cale de plebiscit, exploatat politiceste? Când s'a mutat scaunul episcopesc unit al Gherlei la Cluj a ridicat vre-un credincios al Bisericii unite, ori vre-o primărie comunală, sau prefectură de județ protest împotriva acestei schimbări? Ori — ca să nu ne facă vre-un iperortodox, contrar al mutării, reproșul că ne luăm după uniți — să ne aruncăm puțin ochii peste dureroasa granița ce sfășie azi trupul Bănatului nostru drag și să întrebăm pe vecinii noștri Sârbi: protestat-a cineva la ei în contra mutării sediului patriarhal dela Carloviț la Beograd, acum după întregirea națională a slavilor de sud? Și se știe doar' ce a însemnat Carlovițul pentru biserica sârbească. Să se știe că cu toată tradiția Carlovițeană — alta decât a Caransebeșului — azi la Carloviț — după mutarea la Beograd — nu există nici măcar un vicar episcopesc. Este o episcopie, oricare ar fi ea, o instituție comunală ori județeană ca în treburile ei să se poată amesteca consilii comunale, comisii interimare, comunale sau județene, cu membrii, în atâtea cazuri, străini de neamul și legea noastră? In speță: este episcopia Caransebeșului o instituție comunală a Caransebeșului, ori particulară a așa zisei granițe?

Să nu se uite că în eparhia Caransebeșului sunt numai 94 comune grănicerești și aproape 300 în afară de graniță. Deci episcopia nu poate fi considerată așezământ pur grăniceresc, întemeiată pentru apărarea intereselor, nu ale „graniței“ căci aceasta — *cea adevărată* — nici nu și-o revendică, ci ale câtorva „grăniceri“ fără nici o situație, ci doar prea puțin onorabili profitori politici.

S'au făcut pe cale administrativă sondăru scopul de a afla părerea populației din grai niță în chestiune și s'a aflat că aceasta e înzestrată cu mult mai mult bun simț, cu respect și cu supunere față de autoritatea bisericească decât să pretindă a se amesteca în chestiuni ce nu sunt de căderea ei. In această materie ar putea învăța mult dela țărănimea din graniță toți aceia cari încearcă să-i exploateze pretinsa-și „ignorantă“ pentru scopurile lor.

Iată de ce credem că dacă Adunarea eparhială din Caransebeș a hotărât în sesiunea ei din 1936, în chestiunea episcopiei de Timișoara așa cum a hotărât, și-a făcut numai datoria de a apăra cu demnitate integritatea și interesele superioare ale eparhiei și ale Bisericii bănățene.

Tot nouă ni-a dat dreptate și Patriarhia română. Cu toate protestele, memoriile și telegramele trimise până și M. Sale Regelui, Domnului Primministru, I. P. S. Patriarh, Domnului Ministru al Cultelor etc., decătră profitorii politici mai sus caracterizați, suprema noastră autoritate bisericească — Patriarhia — neaflând

altă cale pentru a se achita de mandatul primit dela Congresul național-bisericesc: de a griji ca la Timișoara să avem cât mai urgent episcop ortodox român, *tot asupra soluției cerută de noi s'a oprit.*

Cum bine arată în articolele sale și buclucașul nostru „Biserican bănățean“, Consiliul central bisericesc, după ce prin comisiunea aleasă din sânul său și întregită cu bărbați de seamă din cele două eparhii interesate a constatat că nu există altă soluție mai viabilă, mai urgent executabilă decât singură mutarea sediului episcopesc dela Caransebeș la Timișoara, în ședința sa din 22 Iunie, după lămuririle date I. P. S. Patriarh, care a arătat că toți factorii cu cădere sunt de acord asupra acestei soluții — așa ni-a spus un timișorean, cu legături la Patriarhie — cu unanimitate de voturi și o abținere — un ardelean — a hotărât să intervină pe lângă Domnul Ministru al Cultelor ca Dsa pe cale de decret-lege și cu motivarea financiară a lipsei de fonduri bugetare să legifereze rezolvirea problemei acesteia a episcopiei de Timișoara prin mutarea scaunului episcopesc dela Caransebeș în capitala Bănatului.

S'a alcătuit și un proiect de decret-lege care, acceptat în unanimitate de plenul Consiliului central bisericesc, a fost trimis cu espunerea de motive și comitiva recerută, Ministerului Cultelor.

Ce s'a întâmplat după acestea, a arătat „Bisericanul“ în articolele sale.

Ce suntem noi de vină că Sibiul și Aradul s'au grăbit și de data aceasta să zădărnicească realizarea visului bănățean?

Și cine ar fi putut împiedeca pe acei bănățeni, băștinași și „avenituri“, cari ca de obicei, și de aceasta s'au grăbit să se facă — vorba noastră bănățeană — „cozi de topor“ în mâna dușmanilor a tot ce e bănățean numai din ambiția, prea puțin nobilă de sigur, ca această înfăptuire, dacă nu se leagă de numele lor, să nu poată fi nici meritul altora?

Noi avem — cu toate acestea — convingerea că a aduce la Timișoara sediul singurei episcopii bănățene, restrânsă azi numai la o parte și anume la o parte mărginașe și săracă a acestei provincii, și a da astfel orașului Timișoara, capitala Bănatului, o instituție de înaltă valoare spirituală, este pentru noi bănățenii băștinași o datorie de conștiință atât față de amintirea și jertfa înaintașilor cari au luptat pentru același ideal cât și față de interesele superioare și aspirațiile din viitor ale Bisericii bănățene. Dar este și pentru orașul nostru o necesitate imperativă.

Episcopia noastră — una pe întreg Bănatul — poate fi singura chemată să emane ca instituție divină, călăuzită de puterea harică ce o adumbrește, acea putere de coeziune sufletească atât de necesară pentru cimentarea ra-

porturilor de frățietate și de intimă colaborare dintre diferitele straturi sociale ale poporului nostru din Bănat și din capitala lui. Și tot așa pentru eliminarea din organismul etnic al provinciei și metropolei noastre a tuturor defectiunilor de cari suferim și a tuturor otrăvirilor cu cari ne-au inficiat luptele politice intestine. Pe deasupra tuturor învrăjbirilor și sfășierilor zilnice în jurul episcopului ca părinte iubitor al tuturor și înțelegător și al tuturor durerilor Bănatului s'ar grupa fără rezerve toți oamenii de bine din provincia noastră, dornici de a-și pune în slujba obștei bănățene tot ce au mai bun în sufletul lor. Și astfel episcopia noastră unică, grupând și bisericește toată provincia noastră în jurul său, ar ajunge să fie cu timpul o episcopie puternică, bine organizată și în stare să reprezinte cu demnitate ea în acest oraș de frontieră creștinismul românesc, înviorător și fortificant și nu episcopul romano-catolic, minoritar, sau vicarul sârb, ori unit.

E inadmisibil ca singura episcopie ortodoxă bănățeană să tânjească în atmosfera viciată de un provincialism strâmt la vederi și creator de patimi și intrigi a aceluia orașel care e Caransebeșul. Cu tot respectul ce-l avem față de trecutul făuritor de frumoase tradiții naționaliste și culturale ale acestui oraș. Nu uităm nici gloria lui militară ca fost centru grăniceresc.

Dar toate vestigiile trecutului, oricât de glorios, nu mai pot justifica azi îndeajuns menținerea scaunului episcopesc la Caransebeș.

Episcopia ca parte constitutivă a organizației noastre bisericești nu mai poate fi azi, când dela Biserica noastră străbună, odinioară păstrătoare de limbă, lege și naționalitate, se așteaptă să devie cel mai de seamă factor de regenerare morală și consolidare națională — numai un simplu oficiu, cu mai multe birouri de înregistrare și rezolvire a hârtiilor curente.

Azi o episcopie, ca organ central al unei eparhii, trebuie să devie centrul dinamic din care să pornească toate svâcnirile vieții publice românești din eparhie.

Iar pentru ca episcopul, ca înainte-stătător al episcopiei să poată valorifica toată puterea ce-i este dată spre binele duhovnicesc al obștei credincioase și să-și poată pune tot sufletul și toată virtutea, insuflată de harul ce sălășluiește în el, pentru redeșteptarea și întărirea vieții religioase din eparhia sa, el are nevoie de colaboratori distinși și devotați la toate instituțiile centrale ale eparhiei: la Consiliul eparhial, la catedrală, la Academia teologică.

Intr'un orașel de provincie cum e Caransebeșul cu 8000 locuitori — în mare parte plugari și muncitori — din cine să și-i recruțeze?

Iar în cazul că s'ar gândi să și-i aducă din altă parte de sigur n'ar reuși, date fiind condițiile de traiu atât de modeste din Caransebeș și pretențiile de multe ori atât de exagerate chiar la mulți din slujitorii altarului.

Noi luptând *pentru mutare* urmărim deci scopul de a vedea unica episcopie bănățeană în situația de a-și putea valorifica toată importanța și toată puterea morală spre binele poporului dreptcredincios din Bănat. Iar Timișoara să devie pe această cale precum centrul administrativ, politic și cultural, în același timp și centrul bisericesc al Bănatului.

Considerăm ca o anomalie ca un teritoriu care din punct de vedere geografic, etnic și din acela al tradițiilor sale culturale și religioase formează o bine distinctă unitate, să nu poată forma în același timp o *unitate și ca organizație bisericească*.

De partea noastră e și dreptatea istorică. Căci dacă părțile bănățene, azi „*anexate*“ Aradului, numai silite de împrejurări vitrege și de tirania Sârbilor și a stăpânirii austro-ungare, care-i favoriza pe aceștia, au ajuns să fie „*iconomisite*“ de episcopii Aradului, această nedreptate a istoriei, chiar dacă a durat aproape șaptezeci de ani, nu poate dăinui în veci.

Făcându-i-se Bănatului din partea istoriei dreptate națională, chiar dacă nu complectă, trebuie să i se facă și dreptate bisericească. Incetând adecă forța majoră, care a dus cea mai mare parte a nordului Bănatului sub stăpânire bisericească *nebănățeană*, trebuie să înceteze și urmările ei, și parohiile din nordul Bănatului timișan până azi „*anexate*“ la Arad să revină la matcă, la sânul singurei eparhii bănățene de azi. Așa e canonic și echitabil. În Timișoara nu mai dispune azi ierarhia romano-catolică, sau cea sârbească, proteguită de stăpânirea austro-ungară. Timișoara prin „*împărăteasca stăpânire*“ a imperiului român s'a „*înnoit*“ — vorba canonului 17 al sinodului al IV-lea ecumenic. Atunci, conform aceluiași canon: „*politiceștilor și publicelor forme să urmeze și rânduiala bisericeștilor parohii*“. Schimbându-se adecă împrejurările politice și devenind acest oraș, prin „*înnoirea*“ libertății naționale, centrul politic a Bănatului, el *trebuie să devie și centrul bisericesc* al acestui provincii.

Așadar și canoanele sprijinesc teza noastră. Canonul 14 apostolesc deși oprește pe episcop de a „*sări*“ dela o parohie (azi eparhie) la alta, admite mutarea „*de va fi vre-o binecuvântată pricină*“. Și ce pricină mai binecuvântată poate fi azi, când Bisericii i se cere să devie primul factor de regenerare morală și de consolidare națională, decât aceea de a scoate o episcopie din atmosfera de lăncezeală și somnolență a unui orașel de provincie, în care

în lipsa unor condițiuni de rodnică activitate duhovnicească și a unor indispensabili factori de colaborare socială și culturală, e condamnată să se restrângă la un birocrațism sterp și mortifiant, spre a o muta într'un oraș cu ritmul de viață în cadența cerințelor și spiritului vremii; și cu posibilități de validitate — prin colaborarea cu atâția și atât de însemnați factori ai vieții culturale, sociale și chiar politice — încât ar avea prilejul să-și pună în cumpană pentru binele credincioșilor ei tot efortul de care este capabilă ca instituție divină.

Atunci când din interese superioare bisericești supremul for al Bisericii noastre autocefale române: sfântul Sinod și Congresul național bisericesc află că e necesar, ca o episcopie uitată de vremi într'un orașel incapabil de a-i oferi cadrul și anturajul de care are nevoie spre a putea desvolta toată forța generatoare de lumină a adevărului creștin, a moralei creștine și de căldură a iubirii și înfrățirii creștine, să fie trecută în centrul firesc al regiunii căreia îi aparțin toți credincioșii ei, ce mai pot conta mărunte interese particulare, locale?

Caransebeșul nu este nici centru geografic pentru eparhie. La 34 kilometri de granița Ardealului — un punct extrem al eparhiei — și la 200 kilometri în linie dreaptă de Valea Dunării — alt extrem al eparhiei — Caransebeșul are situație periferică în eparhie. Așa se face că din cele mai multe protopopiate ale eparhiei azi trebuie să treci prin Timișoara ca să ajungi la Caransebeș.

Ce să mai spunem de condițiile sub toată critica în cari se face — dată fiind atmosfera de provincialism îngust în vederi și fără niciun orizont din Caransebeș — educația viitorului cler în această localitate, fără nici o manifestație culturală mai tot anul, fără bibliotecă, fără o conferință mai de Doamne-ajută, fără un concert, ori un teatru serios și educativ?

Unde mai spunem că în Caransebeș în timp de 70 de ani de când își are episcopia sediul aci, nu s'a putut construi măcar o catedrală destul de încăpătoare și impunătoare. Biserica numită azi catedrală este o biserică parohială, situată la periferia orașului și nu în centru ca să impună.

Pentru construirea unei noi catedrale, așezată mai în centrul orașului nu e nici o perspectivă. Așa că nici peste alți 70 de ani episcopia nu va putea ajunge în Caransebeș să se poată impune ca fașt și înzestrare nici chiar față de protopopiatul romano-catolic de acolo.

Dar reședința episcopescă, palatul episcopal așa zis — să ne ierte P. S. Lăzărescu că amintim și această dureroasă chestiune — în ce hal de păraginare și ruină se mai găsește

și azi după ani de trudă a P. S. Sale de a face curățenie și după sute de mii cheltuite cu reparații. În nemijlocita vecinătate a unei cazărmi vechi, supra-populată, cu tot noianul de inconveniente inerente vieții de cazarmă — ca spomot, necurătenie, strigăte — nici nu s'ar merita să se construiască o nouă reședință. Cel mult spre a se perpetua nenorocita situație de azi că în timp ce episcopul săvârșește la capela dela „palatul“ episcopal sfânta Liturgie, cu hirotonie de preot sau de diacon, alături la cazarmă să facă exerciții de ansamblu muzica militară și gorniștii. Sau să-și verse mânia în strigăte și înjurături toți reangajații.

Pentru că despre o îndreptare a situației, prin încetarea acestei vecinătăți nu poate fi nici vorbă, câtă vreme la primărie nu se face altceva de cât politică și rost de căpătuală personală.

Se mai știe că n'avem în toată țara — cu excepția Curții de Argeș — nici o reședință episcopescă așezată într'o localitate mai neînsemnată decât cel puțin capitală de județ. Numai Caransebeșul e centru de plasă. Așa că lunar episcopia e nevoită să cheltuiască bani, osteneală și timp cu deplasările la Lugoj, în capitala de județ, pentru a ridica dela Administrația financiară de aci suma pentru plata preoților, a funcționarilor dela centru și a profesorilor dela Academia teologică.

Nici numărul sufletelor de credincioși ortodoxi nu reclamă în Bănat o a doua episcopie. În Bănat avem azi circa 480.000 suflete ortodoxe. Grupați într'o singură eparhie, ar da o eparhie de mijloc. Câtă vreme avem eparhii cu mult peste un milion de suflete. Cum e în nemijlocita apropiere a Bănatului eparhia Râmnicului, cu un milion și jumătate de credincioși.

Rezumând, se poate spune că rămânând în Caransebeș singura episcopie bănățeană continuă să tânjească în starea de urzică la care a fost condamnată de vitregia timpurilor trecute și de neomenia unei stăpâniri străine, asupritoare.

În schimb la Timișoara ar putea ajunge în situația de splendoare și mărire spirituală prin care să se impună față de toate celelalte culte. Și să devie pentru acest oraș de graniță, atât de important — dar amenințat cu înstrăinarea și azi, în România întregită — podoaba spirituală cea mai de preț și așezământul de cea mai puternică afirmare creștină și românească.

Iată, dragi frați bănățeni, justificarea noastră!

Iată, atâtea considerente de ordin superior cari ne-au făcut ca de ani de zile să luptăm pentru realizarea celui mai frumos vis bănățean pe calea aceasta a mutării scaunului episcopesc dela Caransebeș la Timișoara.

Opinia publică obiectivă — bănăţeană şi din toată ţara — şi forurile noastre superioare bisericeşti vor aprecia după cuviinţă strădaniile noastre de a păstra şi integritatea unicei eparhii bănăţene a Caransebeşului şi de a-i asigura şi întregii Biserici bănăţene — regrupată într-o singură eparhie puternică, bine organizată şi în situaţia de a se valida după toată importanţa ei de ocrotitoare şi mântuitoare a sufletelor noastre — *un viitor cât mai strălucit.*

Ne doare numai să ştim că bănăţeni de ai noştri, băştinaşi şi parlamentari ai actualului regim n'au înţeles să-şi dea sprijinul — deşi le-a fost cerut — pentruca problema aceasta să fi fost soluţionată în sensul stăruinţelor depuse în acest scop de suprema noastră autoritate bisericească — Patriarhia română — pe lângă actualul guvern.

Şi ne miră că guvernanţii de azi — membri ai istoricului partid liberal, care şi în trecut şi în timpul actualei guvernări a adus atâtea jertfe pentru Biserica noastră — s'au lăsat influenţaţi în această chestiune şi de intervenţii interesate şi nechemate, şi poate şi de mărunte socoteli electorale până într'atât, încât să nesocotească testamentul marelui Ionel Brătianu în această chestiune, *căre în 1925 a asigurat pe limişorenii, cari încă atunci îi cereau episcopie la Timişoara: că această problemă se va soluţiona pe calea mutării scaunului episcopesc dela Caransebeş la Timişoara.* (Vezi „Foaia oficială” a municipiului Timişoara pe 1925).

Aderenţii mutării.

ŞTIRI

Ziua naşterii M. Sale Reginei Mame Maria. Alaltăeri 29 Octomvrie, din prilejul aniversării zilei de naştere a M. S. Regine-Mame Maria s'a făcut în biserica noastră o rugăciune de mulţumită. În prezenţa P. S. Episcop Vasile a oficiat un sobor de trei preoţi, luând parte la rugăciune capii tuturor autorităţilor din localitate.

Desvelirea bustului lui Coriolan Brediceanu, marele luptător naţionalist se face astăzi în Logoj, încadrată în frumoase manifestări culturale româneşti. Participă la serbătoarea românească a Logojului lui Brediceanu însuşi P. S. nostru Părinte episcop Vasile, săvârşind sfinţirea bustului, pe care l-a ridicat un comitet de oameni inimoşi în frunte cu Dr. A. E. Păteanu, harnicul director al liceului „Coriolan Brediceanu”.

Lichidarea datoriilor agricole şi urbane. La 15 Noembrie expiră rata şaptea de conversiune. În acest scop, instituţiile de credit au trimis avize de plată tuturor debitorilor conversionişti. La debitorii agricoli, această rată este a treia, cu care se amortizează şi o parte din capital. Debitorii agricoli vor trebui să plătească la 15 Noembrie rata potrivit regulamentului pentru aplicarea legii conversiunii.

Pentru Muzeul eparhial. Prea On. Protópóp Ioan Geţia a binevoit a ne aduce un tablou — reproducere după celebrul pictor ungar Munkácsy — reprezentând o familie de ţărani din Buziaş. Reproducerea după originalul aflător în Muzeul Naţional Ungar din Budapesta s'a făcut cu cheltuiiala d-lui colonel Teodor Stănescu, primarul Băilor-Buziaş.

Mulţumirile noastre celor doi bărbaţi inimoşi pentru soliciţudinea arătată faţă de muzeul nostru.

Vizitaţiune canonică împreună cu sfinţire de biserică a făcut P. S. Părinte Episcop Duminecă în 24 Octomvrie în Zerveşti. Dare de seamă amănunţită vom publica în n-rul viitor.

La întrebările mai multor preoţi comunităţii că pentru ceară se pot adresa lui Ştefan Flucă din comuna Albina, poştă Moşniţa, întovărăşindu-se mai mulţi pentru uşurarea speşelor transportului pe C. F. R. Li se rebonifică Lei 130—150 la 1 kg. după calitate, având însă a se feri de ceara falsă — cu miros de sacăz sau parafină, ce se poate constata la spărgerea bruşurilor — care nu se acceptă cu nici un preţ.

On. preoţi să pună în vedere elevilor canotori ca pe ziua de 9 Noemvrie să fie în Caransebeş.

Congresul Fraţiei Ortodoxe Române.

Comitetul Central — având binecuvântarea arhierască — invită pe membrii Asociaţiei şi pe toţi bunii ortodocşi la :

al IV-lea congres general

care va avea loc la **Oradea** în zilele de **6, 7 şi 8 Noemvrie 1937** în sala Teatrului Orăşenesc, cu următorul

PROGRAM:

Ziua de 6 Noemvrie.

Ora 3 p. m. Şedinţa Consiliului general al Asociaţiei în reşedinţa episcopescă.

Ora 7 p. m. a) Slujba priveglierii, b) mărturisirea membrilor în Catedrala episcopescă.

Ziua de 7 Noemvrie.

Ora 9 dim. a) Liturghie arhierască în Catedrală şi invocarea Duhului Sfânt. b) Cuminecarea membrilor.

Ora 11 a. m. Deschiderea Congresului general. a) Cuvântarea Preşedintelui. b) Cuvântul I. P. S. Ierarhi. c) Salutul autorităţilor, al asociaţiilor culturale şi societăţilor religioase ortodoxe.

Ora 1 p. m. Masă frăţească.

Ora 4 p. m. Şedinţa II-a a Congresului general.

a) Raportul secretarului general. b) Propuneri eventuale. *Ora 6 p. m.* Concert religios în Catedrală.

Ziua de 8 Noemvrie.

Ora 9 dim. Liturghie arhierască.

Ora 11 a. m. Şedinţa a III-a a Congresului în sala festivă a Primăriei. a) Conferinţa d-lui I. Lupuş: O viaţă pilduitoare de mirean ortodox: Em. Gojdu. b) Votarea Moşionii. c) Închiderea Congresului.

În vederea actului solemn al împărtăşirii cu sf. taină a cuminecării, membrii asociaţiei sunt rugaţi a veni de acasă pregătiţi sufleteşte.

Direcţiunea generală a. C. F. R. ni-a acordat anul acesta o reducere de 50% pe toate liniile. Participanţii scot la staţia de plecare un bilet întreg, pe care îl

vizează în gara din Oradea, putând călători *gratuit* la înapoiere.

Pentru găzduire și masa frățească, participanții se vor adresa d-lui *I. Picu Băncilă*, președintele FOR-ului și prefect al județului Bihor în Oradea.

Cluj, la 24 Octomvrie 1937.

Președinte general:

Sextil Pușcariu.

Secretar general:

I. Mateiu.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 1410/1937 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de următorul Prima Casă de Păstrare din Caransebeș contra următorului Barbu Nicoiaie și soția sa Margan Solomia dom. în Ciuta, la cererea următorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului cuprins în coala c. f. No. 13 a comunei Ciuta Nr. de ord. A+1 No. top. 684 Grădină la Grădini 1151 stp. prețul de strigare 3000 lei; 1/2 parte din imobilul cuprins în coala c. f. No. 14 a comunei Ciuta, No. de ord. A. I. 1—3, No. top. 325 Grădină în Intravilan de 351 stp., No. top. 326 Casa No. 170 în Intravilan de 110 stp., 327 Casa No. 171 în Intravilan de 306 stp. prețul de strigare 15.000 lei; No. de ord. A. II. 1—2 No. top. 473 fânaț în Câmpu-Mare de 1030 stp., No. top. 474 Arabil în Câmpu-Mare de 1 jug. 167 stp. prețul de strigare 4000 lei; No. de ord. A. III. 1—2, No. top. 601/2 fânaț în Zăvoiu de 1 jug. 372 stp., No. top. 605 Fânați în Zăvoiu de 404 stp. prețul de strigare 3500 lei; No. de ord. A. IV. 1—2 No. top. 930 Arătură în Seliște de 1308 stp., No. top. 931 fânaț în Seliște de 1330 stp., prețul de strigare 2100 lei; No. de ord. A. V. 1—2 No. top. 935 Arabil în Seliște de 1 jug. 1285 stp., No. top. 936 fânaț în Seliște de 1 jug. 18 stp., prețul de strigare 4200 lei; No. de ord. A. VI. 1—2 No. top. 1631 Fânaț în Tihobele de 318 stp., No. top. 1632 Fânaț în Tihobele de 1 jug. 595 stp. prețul de strigare 1500 lei; No. de ord. A. VII. 1—3, No. top. 1754 Fânaț în Tihobu din 134 stp. No. top. 1755 Fânaț în Tihobu de 149 stp., Nr. top. 1756 Fânaț în Tihobu de 2 jug. 904 stp., prețul de strigare de 3500 lei; No. de ord. A+1 No. top. 567 Pădure în Zăvoiu de 347 stp., prețul de strigare de 300 lei; A+2 No. top. 665 Grădină la Grădini de 1289 stp., prețul de strigare de 1000 lei; A+3 No. top. 687 Grădină la Grădini de 1340 stp. prețul de strigare de 1000 lei; A+4 No. top. 714 Grădină la Grădini de 1501 stp. prețul de strigare de 1500 lei; A+5 No. top. 804 Grădină la Grădini de 625 stp., prețul de strigare de 500 lei; A+6 Nr. top. 900/6 Arătură în Seliște pe 1455 stp., prețul de strigare de 1000 lei; A+7 No. top. 946 Arătură în Seliște de 1 jug. 155 stp., prețul de strigare de 2000 lei; A+9 No. top. 1383 Pădure în Sușara de 1 jug. 208 stp., prețul de strigare de 1000 lei; A+10 No. top. 1797 Fânaț în Valea Rea de 2 jug. 796 stp., prețul de strigare de 1500 lei; A+11 No. top. 1073/1 Fânaț în Seliște de 422 stp., A+12 No. top. 1074/3 Fânaț în Luncă de 164 stp., prețul de strigare de 500 lei; 78/1920 parte din imobilul cuprins în coala cf. Nr. 175 Ciuta No. de ord. A. I. 1—2 No. top. 309/1 Grădină în Intravilan de 149 stp., No. top. 309/2 Casa Nr. 162 în Intravilan de 152 stp., prețul de strigare de 400 lei; 72/480 parte din imobilul cuprins în coala cf. Nr. 179 a comunei Ciuta No. de ord. A. I.

1—6 No. top. 567 Arătură în Săvoi de 346 stp., No. top. 598 Casa Nr. 172 în Săvoi de 72 stp., No. top. 569 Arătură în Săvoi de 141 stp., No. top. 570 Arătură în Săvoi de 273 stp. No. top. 571 Pădure în Săvoi de 1 jug. 590 stp. Nr. top. 577 Pădure în Săvoi de 2 jug. 368 stp., prețul de strigare 1000 lei; imobilul cuprins în coala cf. No. 363 a comunei Ciuta No. de ord. A. I. 1—2, No. top. 854 Arătură în Seliște de 1521 stp. No. top. 855 Fânați în Seliște de 2 jug. 1245 stp., prețul de strigare de 6500 lei; No. pe ord. A. II. 1—2 Nr. top. 939 Arătură în Seliște de 1275 stp., No. top. 940 Fânaț în Seliște de 207 stp., prețul de strigare 1200 lei; No. de ord. A+1 No. top. 853 Grădină în Seliște de 1 jug. 1338 stp., prețul de strigare 1000 lei; Pentru încasarea creanței de 300.000 lei capital, interese de 15%^{1/2} dela 4 Aprilie 1930, spese de proces și de executare de 18.346 lei, fixate până acum, spese de 2346 lei fixate acum pentru cererea de licitație.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii **pe ziua de 13 Noemvrie 1937, ora 10 a. m. la casa comunală a comunei Ciuta.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de cât prețul de strigare redus cu 25% (art. 26 XLI. 1908).

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170, legea LX. din 1881, art. 21 XLI. 1908)

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare, este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație, care se va continua fără amânare.

Caransebeș, 28 Iunie 1937.

Leo Pető s. s. judecător. **D. Lăzărel** ss. dir. c. f.

Pentru conformitate: **D. Lăzărel** dir. c. f.

Aducem la cunoștința On. public cetitor, că

Calendarul Românului

pe anul **1-9-3-8**

ANUL AL L-lea

se află sub tipar și în curând se va pune în comerț.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.